

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kiment balra a 124. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délel. Ára évi négyre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ór 7 kr., 2-ór 6 kr., 3-ór 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. helyedj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

A nyilvántartási cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzandók.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

K. KÖZLÖNY

april-juniusi folyamára.

Egészévre . . . 12 forint.
Félévre . . . 6 „
Évnyegyedre . . . 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középutcai könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

A székely kivándorlásról.

V.

Czikksorozatunk elmélete szerint mi a székely s általában az erdélyi nép kivándorlását oly jelenségnek tekintjük, mely első sorban káros az államra s a közvetlen országra nézve, és csak azután magára a székely területre, s végül a székely nemzetségre nézve.

Egy túlnépesedett területre nézve sokszor még kedvező körülmény az, ha annak lakói a helyett, hogy egymás nyakán a nyomor és inség miatt elhaljanak, atyafias szomszéd néptörzsek csatornáján át fölöslegüket kiszivároztatják, s magoknak az éhhalás helyett kenyert, s a proletarismus helyett földbirtokot szereznek. Az egyes nemzetségek halk terjedését nem gátolhatják az országos határvonalok, és Amerika, kiváltképp az angol, az irhoni első kivándorlások által vette magára az angol nemzetségi bélyegét. A népszellem fejlődésével a csángó magyar a kibujdosott székelység szaporodó telepei ama szomszéd országokban, éppen úgy Pesten lelendik nemzeti életük s mivelődésük tüzpontját, mint a székely bérczek hátramaradott lakói, s a magyar Amerikából is visszaérez nemzetségi s anyagi és erkölcsi kincseiből időszakonként meghozza áldozatát a nemzet oltárára, és mindazon anyagi és erkölcsi kincs, a melyet idegen területekről hódítanak, nemzetünk gyarapodására, csak is nemzeti erőnk fokozásává válik.

Igen természetes, hogy ezen előny a nemzetségre is valódi mérvben csak akkor áll elő, midőn az ország területe túlnépesült, s a nemzeti erő e területen nem férhetve forr ki a szomszéd területekre. Nálunk e viszony nem áll egészen, a vármegyék s Magyarország pusztaságai sok ezer léleknek adhatnának menhelyet, s általuk intenzív gyarapodást úgy a nemzetségre, mint az ország s illetőleg a birodalom érdekeinek; de ha ezen complicit érdek megoldására sem az ország, sem a birodalom mit sem tesz, ha a benső határokon a nemzetfőredék túlszaporodása kicsapolásának tere nem nyílik, ha a természetszerűleg kedvezőbb viszonyok a kivándorlásnak más irányt jelöltek; maga a specifiicus népfaj, a minő a székely, ki szűk határai közt nem fér, végre is még előnyt bír abban, ha az éhhalás elől valamire menekülhet.

De ez, ha az általános nemzetségre nézve kalamitas, magára az országra nézve, melynek többi részei még sokkal nagyobb impopulatiót megbírnának, valódi csapás, és az erkölcsi és fizikai erővesztés mellett a közállamra nézve tetemes anyagi kár is.

Tizezerre teszik az eddigi székely kivándoroltak számát, ez a legkisebb mérvben harmincz-negyven ezer forint évi adóval károsítja az országot, s ha csak hat forintra teszük is egy munkás kéz évi hasznát egy ország gyarapodására nézve, bizonyos, hogy csak az eddigi kibujdosott székelyekben is az ország s illetőleg a birodalom százezer forintnyi évi jövedelmét veszített, és ezt annyival biztosabban állíthatni; mert a mint említettük, van az országnak elég pusztai vidéke, a mely munkásokra vár. E kár két millio álló tőkét képvisel, a melynek felével is mondhatni ingyen földet vásárolhatna az állam a kibujdosottak részére azon pusztai helyekből, a melyek most miveletlenségük miatt úgy a magánosnak, mint az országnak igen csekély javalmat hajtának.

Ezt nem azért említjük, mintha az álla-

mot ily áldozatra akarnók felhívni, eléggé kimerült az új idők kérdéseiről hozott áldozat által: csak előbbi cikkiünk zárószavaiban tett ígéretünkhöz képest, azt akartuk kimutatni, kit illet mindenek előtt az oly intézkedés fő érdeke és kötelessége, melylyel az ország e folyton folyó vérvesztését meg lehetne állítani.

Mi azt hisszük azt, kire e kár legelőbb, s legnagyobb mérvben hármlik: az országot. A nemzet maga, mint nemzet, ily célok elérhetésére organikus szervezettel nem bírva, a társadalmi téren kívül többet e tárgy körül nem tehet, mint kifejezi részvétét és aggodalmait; társulati üzérkedés tárgya sem lehet a munka-erő visszatartása és szétosztása, mert a szegénység filléreiből nem juthatnak ki az üzérkedők százaléka, és így csak az országos pénzalap lehet arra hivatva, hogy előlegezzon egy pár ezeret, hogy száz ezereket megtarthasson.

Mondottuk már, hogy az eddig kibujdosott székelyeknek csak évi adóját lehet 30—40 ezer forintnyira számítani, néhány év múlva, tán csak az ily évi adó deficitet száz ezerre számíthatjuk, a mit most egy tervünkhöz képest szervezett ügynökség három négy ezer forintra menő évi dotálásával részint vissza lehetne vonni az állam részére, mindenestre pedig lehetne azzal a jövő adóvesztést visszatartani.

Egy ily ügynökségnek egy évi működéséből meghatározható lehetne a kísérlet sikere. Ha ez a nép lecsapolásának képes volna más irányt adni, ha ez elfogná a kivándorlástól a túlnépes vidékeket, akkor állandó intézménynyé válhatna hazánkban, a mely az adó képesség benn- és fenntartása által tisztesen behajtáná a nyereséget. Ha pedig egy évi kísérlet akár a munkás erő, akár a birtokosság részvétele miatt meghiusulna három négy ezer forint kár csekély áldozat volna oly kísérletért, mely több millió tőke kamatját tartaná meg az állam s illetőleg az ország részére a sikerülés esetében.

A mint a kormány a selyemtenyésztés lendületeért tudott utalványozni néhány ezeret az országos gazdasági egylet intézkedése alá, a mint a lovar-egylet által kezelt loversenyeket jelentékeny pályadíjakkal biztosítja: miért ne lehetne a munka-erő visszatartása s az ország adóképeségének nemcsak megszilárdítása, de fokozása tekintetéből is megbizni a gazdasági-egyletet, hogy egy erre működő ügynökség létesítése s ellenőrzése által a kivándorlás visszatartására hasson?

A mint már említettük nem akartunk részletes programmal állani elő, nem szeretjük a pusztai projectalásokat, melyekből már korunk eszméit kapott; itt csak egy intézmény lehetőségét, annak szükségességét stb. kívántuk felmutatni, kinek áll legelső érdekében s leginkább, sőt mondhatni egyedül módjában ily, vagy hasonló irányu más intézménynek életet biztosítani?

Hangozzék el szavunk, mint pusztai szó, mely talán az olvasót, vagy delectalta vagy ellentmondásait hivta fel; mi kötelességünkhöz tartottuk vázolni azon eszmét, mely már több, mint tizenkét év óta forog agyunkban, s melynek a mennyiben az elméletek valóstításához előre hozzávethetni, mi mindig hajlandók valánk sikert reményleni.

Végül nem tagadhatjuk, hogy társadalmi téren is sokat lehetne tenni a kibujdosás gátlására. A megyei birtokosság megkereshetné a vonzóbb eszközöket, melylyel esélyességét s munka-erőjét gyarapíthatná, a magyarországi dohánytermelő s kiszállító egylet kiterjeszthetné vállalatát, s piacot adhatna az igen jó hirben állott székely dohánynak; a pálinkafőzést apró üstekben a kormány megengedhetné, társulatok alakulhatnak részvények alapján gyárvalalatokra, mikre a székely havasos s patakos vidékek kedvezők, s a nemzet természetes hajlama a technikai dolgokhoz, a vállalatokat jó sikerrel kecségtethetné. Könyveket lehetne a szükséges reformokról írni; de valóban kifáradtunk már a kegyes óhajításokból, s már is unalmasokká válhatunk hosszas cikkeléseink miatt.

Elég volt tehát elmondani az elmondottakat, s így rést nyitni az eszmecserékre.

Az inség ügyében.

1983. eln. 1865.

A hazai lapok ismételve azon hírt terjeszték, hogy Erdély némely vidékein éhség uralkodnék, és ezzel kapcsolatban éh-thyphus, ennek következményeül pedig számos halálesetek fordultak légyen elő. Az ilyképp előidézett aggodalmak elenyészése végett szükségesnek látja a kormány kijelenteni, miképp már korábban hivatalos jelentésekből, utóbb személyes szemle és vizsgálat nyomán is azon meggyőződést szerezte, hogy az érintett helyeken a dolog állását nem csak tulságos, hanem helytelen színben is tüntették elő.

Az utóbbi időben csak is némely kolozs- és tordamegyebeli mezőségi, úgy az utóbbi megyebeli felső marosvölgyi szegényebb község-lakosoknál tulajdon eleségkészletükben hiány ugyan már beállott, de másfelől bizonyos az, hogy az illetők élelmi szükségleteiket munkával, néhol márhák eladásával és kölcsönnel is még eddig mindig megtudták szerezni, és hogy még egy nap sem telt el, a melyen e megkivántató cielelt nélkülöztek volna.

A typhus-betegségek Komló, Faragó és Oláh-Solymos községekben, a két elsőben csekély számban, és csak Oláh-Solymoson gyakrabban fordultak elő, de koránt sem éhség következtében, hanem mint egybeült: éghajlati és más befolyásos ötletekből.

A kormány részről egyébiránt ezen községek állapota teljes figyelemre vetettet és már intézkedés tételre, hogy a valóban szűkölködők gabonában és a szükséghez képest a tavaszi vetésre megkivántató magban is részesüljenek.

N.-Szeben, április 5 kén 1865.

A kir. főkörmányszék elnökségétől.

A nemzeti színház ügyében.

Egészalva, április 2-án 1865.

I. Egyike levén azoknak, kiket az országos színházi bizottmány a tervbe vett építésekre szükséges összeg megszerezhetése szempontjából a vidéken nem csak az adakozói, de az ennél sokkal terhebb gyűjtői szereppel is megfizetni jónak látott, s ki minden lehető elszándékosom követni ez érdekekben; lapjában pár hasábot kérek, színházi ügyeink körüli néhány falusi eszme s nézet kifejezésére.

Lehet, mint falusi gazda, kit a lehullott tenger eső és is özönvízi hangulatba hoz, nézeteimet kissé vízenyösen s kuszáltan fogom előadni, egyes részletekről tán éppen kellő tudomásom sem levén, s ezért bocsánatot kérek, hiszem azonban, hogy ideje már ez ügyet vidéki szempontból is szellőztetni, ideje hozzászólni az országos nemzeti intézet ügyéhez általános nemzeti szempontból, az új aera kezdetén.

Mint természet fia, nézeteimet egyenesen minden ékítés nélkül kimondom, sérteni soha nem szoktam a közjóért, azonban soha még darázs-fészekbe nyulni sem félnék.

Czélom nem annyira a múltnál időzni, mint tekintve a jelent, kifejezni leginkább azt, mit várunk mi vidékiek a jövőben e nemzeti intézetünktől, mit az azt igazgató, s a nemzetnek felelős országos választmánytól, s miképp hisszük, hogy ez intézet végre azon czélnak megfelelően, melyre azt áldozatkész őseink alapították. Hogy azonban ezt tehesük, pár pillanatot nem vetünk a multba lehetünk.

Országos színházi választmányunk iránti hállankat kívánjuk kifejezni legelőbb is azért, hogy ez intézetet nemzetünk számára a nehéz napokban megmentette, az insurecionalis pénzek kiadását eszközölte, s végre a színház helyreigazításának tervbe vételével egy művet indított meg, mely jól végrehajtatva, hosszas időnkig emléke maradó nemzetségi s színházunk iránti buzgalmának, s lelkiismeretes szavatavott eljárásának. Ezen érdemek tekintetéből, nem akarunk most felelni ama kérdésekre, nem kezelhetne volna-e az országos választmány ez intézetet 1850 óta több sikerrel? nem hathatott volna-e ez intézet czélszerűbb vezetés alatt, 15 év óta többet nemzeti nyelvünk emelése, nemzeti művelésünk fejlesztésére? nem lehetett volna-e s miképp elkeltünk, hogy az intézetet egyes vállalkozók csak is nyereszkeszték színhelytől tekintések stb. stb.

Nem felelünk most e kérdésekre azért sem, mert ha tán tudnánk is másnemű hibát s mulasztást felfedezni, tudnánk egyes téves alapeszméket hozni fel s támadni meg, el kell ismernünk, hogy a mulasztásoknak, ha egészen nem is, de nagyrésztben intézetünk anyagi helyzete, pénztelensége az épület avultsága s fűthetlensége stb. volt oka, s el kell ismernünk azt is, hogy ha faluról pénzeses töröküzünk vagy keletes gabonánk eladása végett

a fővárosba rándulunk, az anyagiakban már az idén tetemes javulást tapasztalunk, mi a ráfordított költséghez képest teljesen kielégítő is. Az lenne kívánt, ha az új gépezeteket a régi igazgató kissé előnyösebben fel tudná használni, s azok lassu nyikorgó dörömböző működése nem zavarná az illusiót. Reméljük, hogy a választmány szellemi teendőit is hasonló sikerrel oldandja meg, mire talán czélszerű ismernie mások nézetét is.

Ha az ideai anyagi javítás teljesen kielégíti a falusi embert, kevésbbé, sőt kimondom egyenesen, éppen nem elégti ki azt országos nemzeti színházunknak szellemi kezelése ez évben sem. S ez az, mi körül mi falusiak kötelességünknek tartjuk nyilatkozni a jövőre nézve, mintán ily nyilatkozatot, mely bennünket megnyugtasson az országos választmány részéről hiába vártunk. Mindenben s így ez ügyben is első teendő az alapeszméket tisztázni.

Színházunkra nézve igénytelen parlagi nézetem szerint ez a kérdés: a nemzeté e? nemzeti-e ez a színház? vagy Kolozsvaré? Más szóval egy oly temploma-e nemzeti haladásunknak, melyet előideink zengtetes anyanyelvünk kimivelése, fenntartása, nemzeti izléstünknek mivélése, a mivelődés, hazafiság, polgári büség s tiszta családi erények eszméinek népszerűsítésére alapítottak, vagy egy oly mulató hely, hová a főváros unatkozó szépei s rútjai esténként elszálnak, vagy szekereznek, pár órájokat ott megölti?

Ha ez utóbbit hinnők, egy szót sem vesztegetnők többé ez ügyre. Ezen esetben Kolozsvár joga megszabni a színpadon történendőket, s törtenhetőket, s egyszersmind maga iránti kötelessége is, komédia-házat fenntartani.

Mintán azonban szent meggyőződésünk, hogy dicső őseink czélja ez első állandó magyar színpad alapításában sem az nem volt, hogy legyen Kolozsvárnak komédiát, acrobaták hajmeresztő mutatványait stb., hol nézni, sem az, hogy elérhető módot nyujtsanak néhány — tisztelet az itt is levő egyes kivételeknek — gyöngé énekes s még gyöngébb drámai színésznek, azt hisszük jogunk van, sőt kötelességünk nekünk, a nemzet Kolozsváron kívül lakó fiainak is hozzá szólni ez intézet ügyeihez.

Az építés el van határozva; erre valóban nem csak rég szükség volt, de ez mint a fűtés által ez idén kitént, ki is fizetendi magát, ha, mint azt Kágerbauertől várhatjuk, az nem csak becsületesen, de ügyesen s izletesen lesz végrehajta. Hiába lesz azonban meg a szép egyház, ha nem lesz, ki méltólag hirdesse az igét benne, vagy ha benne éppen téves igéket hirdetnek. Ezért a másod éredekü anyagiaknál nem is időzve sokat, a szellemekre megyek át, s ez irányban fejezem ki a jövőre való óhajításaimat.

1) Kívánom, hogy e színház eredeti czéljának megfelelő működésre visszavezetessék. Legyen itt egy vidékhez mérten szólva, kitént — minden esetre jeles — drámai és népszimű társaság is. Bátran elmerem mondani, nálamál a zenének nagyobb tisztelője kevés van, az operák adását azonban egy nemzeti színháznál csak is másodrangu teendőnek nézem, s csak akkor tartom megengedhetőnek, miután ott mind az, a mi ennél a nyelv, a nemzeti, a családi erkölcsök fejlesztésére inkább hat, kellőleg meg van, s csak azon esetben engedném meg, éppen mert a zenét érteni vélem, minden esetre pedig érzem, szeretem, ha az legalább tűrhető lehetne, nem mint a mostani, midőn a szörnyű gyöngé drámát, egy oly opera szorítja háttérbe, melynek ballására az egyes tűrhető énekesek daczára, ha egyebet nem is említünk is, már csak az orchester rüdegsége miatt is, bizonyosan kétségbeesnének az illető nagy szerzők, s bönök legtöbbször műveiknek csak caricaturáit ismernek föl. Ily opera nem képes legfőlebb elszomorítani a műtőt, nem miveli a tudatlan zenemű-izlést, s csakis az idejüket megölti akarókat mulattathatja, ezeknek is rongva műtérzéseket nemesis helyett.

Hát még az operettek! ezen nagy részt serkoresmák hárfái, s az utczák kintornáiról a színpadra hozott régi dallamok férczeményei, melyeket züg-színházakban is, csak francia elevenség-gel adva, élvezhet a blasirt halandó, nemzeti színpadra való-e? vagy való-e legalább arra, hogy mint ez évről bátran mondhatni, a főgond rájuk fordíttassék, a dráma contójára? hogy még vasárnapról is leszorítsák ép, egészséges, a karzati közönség mivélése érdekében jótékony hatású népsziműveinket, melyek jó hazafias s erkölcsi irányuak.

Kül- és belföldi levelezés.

Értesítés. Apr. 5.

Jósika Miklós nagy nevű hazánkfiának halálát a távirat meghozta, azonnal a dézsi nőegylet gyűlést tartott s elhatározá, hogy a díesült emlékére gyászünnepeket rendez, és pedig a dézsi reform. templomban; s hogy ez lehető nagyszerűséggel történhessen, a kaszinó-egyletet segítségkérésre nyújtásra felszólította. Minek következtében mártius 7-én a kaszinó igazgatósága közgyűlést tartott. Itt a nőegylet átrata felolvastatván érdekesen részvételt fogadtatott; s az idevált nagy hazafinak, különösen meggyőző irányában tanúsított buzgalma, s miután Szurdok, hol Jósika lakott B.-Szolnokhoz tartozik; a kaszinó-egylet ezen okból a gyászünnepe megrendezését s elrendezését nem a nőegylet, de saját körében és jogában tartozónak vélte, mint a nagy értelmiségnek központja, s elhatározá: hogy ezt Jósika nevéhez méltó fényben és díszszel fogja rendezni, meghíván Dézsre, mint a megye székes városába, az egész megyei birtokosságot; elhatározá egyszersmind, hogy díesült hazánkfiát özvegyéhez részvétnyilatkozatot intézzen.

Az ünnepély elrendezésére s a program megkészítésére bizottságot nevezett ki, még pedig az egylet következő tagjaiból: Bizottságot elnöke Pataki Dániel, mint egyleti tag s egyszersmind a helybeli reform. egyháznak s az egész egyházkerületnek gondnoka; az elnök mellé kinevezettek: Krémer Sámuel, Torma István, Torma Károly, Gyarmati János, Biró Elek, Kászoni Sándor, Pataki Gyula egyleti tagok. Már előre tervezgettük a nagyszerű gyászavatall felállítását, a templomnak gyászposztóval leendő behuzását, kiszemeltük a legdelibb ifjakat, kik köcsagtollas kalppal s kivi karddal mint heroldok a gyászavatall körül fogják állani; a gyászszónoklat tartására Medgyes Lajos helybeli ref. lelkész már egyesektől s előre a nőegylet elnökjére Weér Katalin özvegyétől fel is szólították. Belső-Szolnokmegye, mint a melyet egyedül illet a gyász isteni tisztelet megülése, miután Jósika éppen megyénk fia s egyik nagybirtokosa volt, bizonyosan a megdíesült halhatatlan nevéhez méltóképpen tartotta volna meg a gyász isteni tiszteletet. Azonban fájdalom! mártius 13-án a bizottságot elnöke Pataki Dániel levélben megköszöni az egylet benne bízott bizalmát és megköszöni az egyletnek; azonban bármily hálával és szomorú részvétellel viseltetik, és az idevált nagy hazafi iránt, az elnöki tisztelet a gyászünnepe elrendezését illetőleg főleg amaz okból nem vállalhatja el, mert mint egyházmegyei gondnokának közelebbi bokról elfoglaltatásai vannak, s Dézstől távol kell több ízben lennie. Ezen lemondás következtében márt. 19-én a kaszinó-egylet igazgatósága közgyűlést tartott, hol a lemondás felolvastatván, Krémer Sámuel és Tattrosi Ferenc igazgatók még azon nyilatkozatot is tették, hogy jelen körülmények közt aligha akadály nem górdított azon esetben, ha a kaszinó-egylet maga rendez el az ünnepélyt, miután ez bizonyos tüntetésnek vétethetnek; mert amár Jósika inkább a szépirodalom, mint a politika mezején tnt ki, mindazáltal emigrans volt. Ezek folytán a közgyűlés abban állapodott meg: a jelen körülmények között nehogy a kaszinó-egylet szent törekvése bizonyos nem remélt okokból éppen akkor hiúsított meg, midőn a gyászünnepe elrendezésére kötséget tett s azt tán gyászjelentésekben megészerte össze is hívta; a gyász isteni tisztelet megtartását elnapolni. Miről is a nőegylet értesített.

Zömlén.

Hazai intézetek

A „Victoria” tükárbiztosító intézet.

A mint hirdetési rovatunkban a hivatalos felszólításból látható, a „Victoria” részvényeseinek május hó 1-8-án kell megkezdeni a hátra levő részletek befizetését; minden részlet határideje az aláírási föltételek 6-dik §-ában fíjelölt időig a bekövetkező hónapok első napja levén. És midőn így a részvény 30 százaléka, vagy is ezer forintos egy részvény után háromszáz forint befizelve lesz, ezzel a további fizetés megszűnik, újabb részlet befizetés esete csakis az intézet rendkívüli károsodása alkalmával állván elé; a mi a biztosító intézetek történetében nem igen adta elé magát, sőt éppen ellenkezőleg azt tapasztaljuk, hogy habár a sok biztosító intézet versenyre által a biztosítási díj, a biztosításokra nézve igen kedvezőleg elá van szállítva, mindamellét az ily intézetek részvényesei be-tett pénzüket után oly szép osztalékokat buznak, mely a törvényes kamatot többszörösen, s gyakran tisz-szeresen is felülmulja. Éppen ezért az ily, s ha-szonló pénz-intézetek részvényei általában nagy ke-lendőségnek örvendenek, miután a törvényes kamat a pénz valódi forgalmához képest oly alant áll, hogy minden ember, a ki magának takarékosága által egy kis tőkét félre tehet, inkább arra törek-szik, hogy pénzét részvényekbe fektesse, minthogy becsületérvő ember a törvényes kamaton felülmelő egyenes pénzkamatoztatással polgári imputatioját nem kockáztathatja.

Növeli a részvények kelendőségét az is, hogy a társulatok alakulásakor azokhoz részletes befizetés által juthatni; és így mintegy takarékpénztár-

ban, növelni itt az ember egyéb szűkeitől el-vont összegeiket, jelentékeny összegű. És pedig mindenki gyakorlatból tudhatja: mennyivel könnyebb 3-600 forintnyi összeget 12 hónap alatt fizetni mint em egyszerre. Ez eset pedig, t. i., hogy a fizetés részletben történjék csak egyszer s élé u. m. az intézet alakulásakor. Azután a részvények bürzei forgalommal bírnak, s vagy a rendszerint emelkedtebb bürzei áron egyszerre vásárolhatók, vagy a részvényjegyekkel spekuláló pénzházaktól vehetők oly részlet-fizetésekkel, melyek a bürzei árkéleken felül a kamat és provisio is beszámítanak.

A „Victoria” részvényesei most azon kedvező alkalmat bírják, hogy szép nyereségeket ígérő részvényeik részletes, s így kevésbé érezhető befizetések által juthatnak. És az intézet élére közbeesülésként álló szakember általán, semmi kétség sincs, hogy a vezényletben komolyan lesz szem előtt tartva, egy részvényesek, mint a biztosítottok érdeke. Így az intézet humanistikus feladata mellett az országos jólétre s felvirágzásra oly szükséges pénz-intézetek tulajdonával bír, melyek pénzalapjaikat a közforgalomban a hitel által, melyet a részvények bürzei forgalma idéz elé, képesek kérészerelni; s az országban minél több pénz-intézet alakul, a mely komoly irányban indul meg, s nem szédelgésig menő nyeresékesre számít, annál inkább terjed a hitel, és a pénzforgalma, s annál gyorsabban halad előre a polgárok jóléte. És midőn mi a „Victoria”-ban egyik ily hasznos hazai intézetünket látjuk, veendőnk később alkalmat magunknak arra, hogy annak alapszabályain nyugvó szerkezetét, s feladatának részleteit tüzetesebben is ismertessük.

— A kolozsvári kész zálog hitel-intézet, halkan s csaknem észrevétlenül alakult városunkban ezen szükséges, s a részvényesekre nézve biztos nyereségeket ígérő pénz-intézet, melyre már a felsőbb engedély szintén megadatott. Ez intézet 200 forintos részvényeken alapszik, s záloghitel üzletét, a mint helyünk nem minden elzálogosítható tárgyra, hanem inkább az ércneműekre, értékek és hitel-papírokra terjeszti ki. Az üzleti nyereségy alapja a kamat és provisio, alapszerkezetéről még nem birunk tudomással, s így ezuttal csak annyit mondhatunk róla, a mennyit bírből hallottunk. — Ha majd az intézetről bővebb tudomást veszünk, ismertetni fogjuk azt is a közönséggel.

Hivatalos jelentés a nő-egylet választmányának április 3-án tartott üléséről.

Először. A választmány örömmel értesült elnök gr. Teleki Domokosné jelentéséből, hogy zongora-művésze Rauchleitner ur f. hó 9-én rendezendő hangversenye tiszta jövedelmének felerészét az egylet pénztára gyarapítására felajánlani sziveskedett.

Másodszor. A választmány tagjává választott b. Vesselenyi Istvánné 25, kolozsvári b. Kemény Istvánné 24, Kozák Edéné 23, Czink Jánosné 19 szavazattal.

Harmadszor. Pénztárak r. bejelentése nek a 23 alapító tagnak a nevét, kik alapítványokat támogatótelevényekben befizettek.

Negyedszer. Az egylet alapító tagjává letiek özv. Korda Györgyné és ifj. Grois Gusztávné, részvényes tagjává Szöcs Mhályné.

Ötödször. A választmány két folyamodónak határozott időre havi segedelemül 5 frtot; 7 folyamodónak egyszer mindenkorra 26 forintot utalványozott.

Hatadször. A tükár-jelenti, hogy a választmány 1864 évi munkakodásáról szóló jelentésben az egylet alapító tarsei sorából vétségből fímaradt: gr. Rhéday Jánosné, Nagj Imréné, Bodola Sámuelné, a részvényesek sorából Braudt Gottfriedné, Ince Istvánné, Lőrinczi Mhályné és Persián Mhályné.

Kolozsvár, április 4-én 1865.

Kovácsi Antál titkár.

Különfélék.

— Ő es apostoli kir. Felsége a mult évi silány termés által suttott erdélyi lakosok szükségére enyhítésére három ezer osztr. értékű ferintot legkegyelmesebben engedélyezni méltóztatott, mely adomány már rendeltetése céljára lön fordítva.

— Az erdélyi gazdasági-egyesület április 12-én a horvátországi felsegellésére muzsikái és szavallati akademiát rendezend a nemzeti színházban, melyben Erdély főrangú urnői is fognak működni, s minden intézkedés meg van téve egy rendkívüli és élvezetdús estélyre. Midőn előre is felhívjuk a t. közönséget ezen a nemes cél sikerésítésére, addig is míg a rendező program közövé tétetnek, tudatjuk, hogy április 10-diktől fogva április 12-ig délig páholyt, zártzseket kivenni akarók az irt napokon délelőtti 9 órától 12-ig a színház irodájában jegyeztessék fel magokat b. Bánffy Kálmánnál. Középpáholy 5 frt, alsó 4 frt, felső 3 forint, zártzsek 1 frt, földszint 50 kr, karzat 20 krajczár o. é.

* A szülőközdöink részére rendezendő nagy hangversenyt mindenki a legnagyobb érdeklődéssel

várja. A már megállapított műsorozatot közelebbi számunkban közöljük.

* A husvét másodnapján bálnak egyik főerdeket az képezend; hogy a rendezőség mind a Pongrácz, mind a Salamon jeles zenekarát megkérja nyerni, olyan formán, hogy a két zenekar felváltva működjék. Meg vagyunk győződve, hogy mindkét szem előtt tartva a cél szerénységét, nem fognak akadályokat gördíteni a rendezőség elé, hogy a közóhajtást érvényre emelhessék.

(Necrolog.) Kicsiovai Zsuzsanna özvegye orvostudor Lészay Dániel, gyermekei orvosador Lészay László s nője Zudor Judit, Dáni, Lerke, Anka gyermekeikkel, Lészay János; nemkülömben elhunyt Kicsiovai Róthel Keresztes Károly özvegye, Keresztes Sándor nőjével Schenk Teréz s fiuk Józseffel szomorodott kebelrel kesergő anyja, nagyanyja, dédanyja s illetőleg napja már csak néhai Szegedi Zsuzsanna özvegye. Kicsiovai Jánosné ölte 87-dik, övegyesége 53-dik évében e folyó hó 2-kán délután fél 1 órakor agg elgyengülés következtében történt elhunytát. Béke porra!

* Mint halljuk, Z. S. visszalépett azon szám-dokától, hogy Katona Bark-Bánjába lépjen fel.

* Ma kerül színe a „Lelencez” című utolsó pályamű. A pályázat eredményét a husvét napok után teszik közzé.

* Mező-Bándról írják lapunknak: Folyó évi mártius 28-dika borzasztó emléket hagyta maga után helységünkben. Tűzvész volt; estvéli 6 1/2 órakor egyik birtokos társunk H. D. pajtájából, még eddig ismeretlen okból tűz ütött ki, melynek lángnyelveit a délkeletről kegyetlenül fúvó szél pár pillanat alatt tovább ragadva, közel álló lakháza s mellette alig két öre fekvő szomszéd K. Zs. háza is tűzbe borultak menthetetlenül. A tűz oly sebesen harapódzott, hogy a két házban lakó családnak alig maradt annyi ideje, hogy saját életüket megmenthessék. H. D. férfinak erővel s éber lélekjelenléttel rohant nehányzora a lángokon keresztül be házába, hogy valamit megmentsen, de merészségét elég drágán fizette, mert utolsó bemenetele után elzárván a tüzlángok a kijövetelt, ablakán volt kénytelen a házból menekülni, azonban ábrázatja és kezei ösz-szeégték, de megmaradt családjának — drága élete. Sokkal szerencsétlenebb leve 20 éves, éppen sorozás alatt állott kedves, jámbor, szelid jellemű derék fia, ki a pajtába beköve állott négy ökor megmentésére sietve, a mint azoknak előadásával foglalkozni, egyik ökor által lenyomtatva, életével lakolt bívéséig; senkinek eszébe nem jutott felőle tudakozódni, s csak miután a pajta egészen leégett, találták meg ösz-szesülve borzasztóan megmaradt csontjait. A keserves szülők bánata méltán szeretett fiok vesztén leírhatlan. A tűzvész terjedését jó sikerrel alkalmazott vízfecskendők s az oltásban lelkesen működő, inkább birtokos osztályhoz tartozó emberbarátok gátolták, és itt nem hagyhatom említetlen, hogy a 2,200-an feljúl álló lélekszám helységünkben a vegyes nemzetségu lakosoknál az újabbkori testvériesülésnek nem igen tapasztaljuk várt eredményét, mert egyrésze a népnek túlsórló hideg vérrrel nézi a vesztélyt, s ha nincs közelről fenyegetve, elég lelkeletlen ösz-szedugott kezekkel várni a kimenetelt. Versélyben forgó embertársunkon segíteni emberi, keresztényi kötelesség s azért, ha ez alkalmalvalaki többet tett mint más, csak kötelességét teljesítette, de egy néhány lelkes fiatal hősiességét, kik élet-halál vesztély közt rohantak nehányzora a H. D. házába, megmentendők a bern rekedt porékszkat, megemlíteni kötelességem, s ha szerénységüket meg nem bántarom; másoknál hasonló esetbeli buzgótságú nevüket is felemlitem: bárom derék szabadságos katoná Sz. E., N. A., R. I., R. S. és B. Gy. nem katonák, és a helybeli csendőrség szárvparancsnoka életüket kockáztatták, s méltó elismerést és köszönetet érdemelnek! A károsultak biztosítva voltak a maroszéki kölcsönös biztosító társasággal. X. X.

— Egy reformás elkeszének egy helygatója Jstenét Krisztusát ösz-szeáromolta, mért is közke-reset alá vetetett. A pör eredménye a vádott teljes feloldoztatára lön; a hozzávut másolatban beüldött ítéletben a büntelenség ekkép indokolták szórol szóra, azaz, hogy nem éppen szórol szóra, me-e-gy szót kényelenek vagyunk csak vonakodva fejezni ki. Az indokolás ez: „Be van bizonyítva K. Gy. eskü általi vallománya által, hogy K. A. folyó év januára 8-án az első kövekező szavartal illette: „..... az Istenét, Krisztusát, a keresztíra felfeszített Krisztusát, papját.” E mocskolódás nem képezhet a b. t. k. 122. §-ban jelölt büntényt, mer. K. A. az ítélet nem az Jstent káromolta, hanem a pap személye c'en tett mocskolódást s e szerint az em'ített §-ban körtílt büntetésnek tényfíllása nincs bebizonyítva.” — Az indokolásban em'ítették ugyan, hogy K. A-t a b. t. k. 496 §-sa szerint 3 naptól 3 hónapig terjedő fog-ságra lehetne büntetni, de ez csak a megbántott kívánatára történhetik, itt pedig ily kívánat nem volt, tehát az Istenét Krisztusát káromló teljesen feloldoztatott.

* Mezey József szembeteg festész képeinek m. évi szeptember 20-kán történt kisorsolásától a 2984, 3595, 1742, 2491, 1805 számú sorsjegyek tulajdonosai alólírtal nem jelentkezvén, tisztelettel szólíttatnak fel, hogy nyereségeik iránt folyó évi ápril hó 20-kaig annyival inkább intézkédjenek, minthogy e határidőn túl azok az évek óta folyo-

nosan betegeskedő művész javára fordíttatni fognak. Nagy-Bányán, 1865. márt. 20. Gellért László.

* A koronajavak kérdése újra szőnyegre látszik kerülni, Langrand Dumonceau urat e napokban Bécsbe várták, hogy a megszakadt alkudozásokat a finanszminiszteriummal újra folytassa az állam-javak átvétele fölött. Hir szerint francia és belga tőkék akarnak egyesülni az átvételre s egy névte-len pénzáutoritást is emlegetnek Bécsből, ki szintén részt fogna venni az üzletben.

* A „Vanderer”-nek írják Pestről, hogy „azon bizalmas leiratot, melyet az ndv. kancellária nem régiben a megyei főispánok és adminisztratorokhoz a végből intézett volt, hogy a „jövő országgyűlési választásokra vonatkozó netani igazgatásokat figyelmes örszettel kísérjék, s azoknak a körül-ményekhez képest erélyesen ellenmüködjének, most egy második, élelőbb fogalmazott is követé. Ebben a megye élén levő férfiaknak meghagyatik, miszerint mindennemű oly (törvénytelen?) gyülekeze-teket megakadályozzanak, melyek az annak idején eszközendő választások eredményére netán befo-lyással lehetnének. A m. ndv. kancelláriának ezen gondoskodását, hogy a legközelebbi országgyűlés számára kiírandó választások eredménye ne üssön ki ellene, az itteni közvélemény semmikép sem te-kinti kezességnek arra nézve, hogy e választások-hoz közelebb jutottunk, mint hittük vala, de a combinatioknak azért széles mezőt nyit az.”

* A pesti nemzeti színházban tartott műkedvelői előadás szülőközdöink számára ösz-szesen 4000 forintot jövedelmezett.

* A birodalmi tanácsban az államminis-ternek azon vádjára, mintha az ellenzék képtelen volna a kormányzásra, se tapasztalata nincs az ügyekben, sem vezetésükre nem alkalmas, Dr. Giskra meglehetősen ösz-szeséggel azt feleli, hogy: „az államminis-ter talán az birta ily nyilatkozatra, mivel az ellenzékiek távol minden díesvágytól, minden ábítózástól a kormányzókra, mely bizonyos emberekre ugy látszik, rendkívül csábérvel hat, mindig csak az ügy, nem a ministeri társa utáni vágy nyilatkozott. Meg van-e a tehetség nem tudom, de azt hiszem, ha kísérletet tennének nem ütne ki rosszul. Az államminis-ter tegnap tett önvallomása öt kétségen kívül azon meggyőződésre vezetette, hogy az ügyvédi irodában nagyobb tehetségek az államügyekben nem szerezhetők, mint a mennyit a kormány egyik kitünő tagjában kifejezve találunk; hogy Alsó-Austria bírói asztalánál, s a felső-austriai országos főtörvényszék elnöki széken az ember nem szerzi meg azon magasabb rendű állam-férfin bölcseséget sem, melyet az államminis-ter ur 1861-ben hivatalával magával hozott. (Nevetés). Igaz mi nem ösz-szülénk a diplomácia iskolájában, bölcseségünket nem az irodai asztaltól hoztuk; de azért annyi, a mennyi a tulsó oldalon ösz-sze volt szerezhető, ezen oldalon is csak található lesz. (Nevetés). A schleswig-holsteini kérdés nem jut vala oly rosz útra, ha a képesség nélküli ellenzék kezében lesz vala a vezetés. (Helyeslések).

* Szemeréné asszony hulláját mult h. 24-én kísérték örök nyugalomra. A testet St. Philippe du Roule egyházban, St. Honoré külvárosban szentel-ték be, s úgy vitték Mendonba, hol 1854-ben meghalt fia mellé temették. Az osztrák főconsul, Schwarz, buzgalommal és tapintatosan rendelkezett, hogy a temetés jó legyen. Az osztrák követség titkára által volt képviselve; sok osztrák és magyar földie, a híres szemész Liebrich, Naudin az akademiától, a semmisítő törvényszék elnöke Gaillard Miklós és sok mások voltak jelen az utolsó tisztességételen. Gaillard ur Szemerének régi barátja, a gyermekeket egyelőre magához vette, míg Pestről várt gyám-jok megérkeznek.

* Lipcsében a nap eseménye most a sze-dők lázongása, kik a nyomdászokkal egyetemben magasabb fizetést követelnek. Mintegy 600, tebtát egész létszámuk csaknem 3/4-öd része főnökeiknek új árszabályzatot kézbesítettek, melyben eddigi munkabérek csaknem 25%-el fölemeltetni követelik; ha ez nem történik, jövő péntekig a további munkálkodás fölmondását helyezik kilátásba. Hírlik, hogy a nyomdászok testületéhez tartozó prínczipálisaik el vannak tőkélve ezen, zsebböket kétségkívül na-gyon érzékenyen érintő kívánságot megtagadni.

* Az orosz kormány szigora, mint Varsóból írják, végre mulni kezd a lengyelek iránt. Elfogatások majdnem teljesen megszűntek, sok fo-goly szabadon bocsátatott. Az utlelekeknek s az utazók zsebeinek és ruháinak szigorú kutattatása eltíttatott.

* A régi lengyel tábornokok orosz katonai kormányzója, Bezák tábornok valamennyi lengyel nemzetiségű császári hivatalnoknak felfüggesztését rendelte el. E rendszabályra a hivatalnokok közt messze elágazott ösz-szeeskívésnek fölfedezése adott okot.

* A lengyel menekültek érdekében, Bernben márt. 23-án törtött gyűlés azt határozta, hogy minden kantonban gyűléseket fognak rendezni az ott tartózkodó lengyel menekültek javára, kik egész Svájcban mintegy e-ceren vannak, s felők segí-lyére szorul.

* Langiewicz mult hó 27-dikén gr. Plater Leonnal Bernbe érkezett s Dubs szövetségi tanácsos által fogadtatott. A lengyel exdictator forró köszönetet mondott a szövetség-tanácsnak azon rész-

vétért, melyet Josefstadti fogsága idején irányában mutatott. Ha valamikor alkalma fog nyílni rá, tetekkel fogja kimutatni hálóját. Dubs ur azt felelte, hogy a szövetségi tanács csak azt tette, mit a humanitás általán, Langiewicz mint szváji polgár iránti kötelessége pedig különösen parancsolt. Másnap a lengyelek barátai nagy összejövetelt terveztek, melyen Langiewicz és Plater szintén megjelenni ígértek.

* Lembergben e napokban Bielska k. a. a lengyel fölkelés előmozdításaért hadi törvényszék által 14 napi fogságra ítéltetett. A k. a. elkezdte a fogság kitöltését, de egyszersmind kérvényt nyújtott át gr. Paungarten tábornok s helytartónak. A helytartó erre személyesen látogatta meg a fogságban levő hőlyet, s tudtára adá, hogy szabad s a fogságot azonnal elhagyhatja.

* A varasdi közgyűlésen történtek folytán, mint a félhivatalos „Domobran“ jelenti, Jellasics Kázmér főbíró, Heryvoics István első aljegyzőt s Antolek törvényszéki segédét hivatalukból elbocsátották.

* A „három évi alkotmányvizsály“ szerzője a „Debatte“-ban Gans (Ludasi) Móricz jelenti magát. A nevezett röpirat szerzőségét ugyanis Schmerling ur, legutóbbi reichsrathi beszédében, egy volt miniszternek tulajdonította.

* (Különös árucik) Berlinben nem rég érdekes büntetőjogi eset került tárgyalás alá. Ugyanis egy adós megkínálta bitelezőjét — kiegyezkedéssel? — nem, hanem feleségével, kit 300 tallérnyi tartozása fejében kész lett volna átengedni.

* Apróbb hírek: A pesti lapok szerint az ottani nemzeti színházi bizottság egy közlelbi gyűlésében Radnotfay ur lemondását nem fogadta el, s az ügy érett megfontolása után rá birta a további maradásra. — Ő felsége a császár elé mult évben a miniszter és udv. kancellár urak mint egy 6,000 javaslatot terjesztettek. Különféle kérések, száma csaknem 30,000 lön ő felségéhez intézve, s legfelsőbb helyről a miniszternek és udv. kancelláriához részint foganatosítás, részint javaslat adás végett expedálva. — Savi tanár, egyike az „ezernek“, s a tett-párt legelkessebb, rajongó híve Genuában szállásán szíven lötte magát, s halva találtatott. — Tuvora Ferencz szerkesztő, hinek keleti társas utazásához több mint ezer egyén csatlakozott, f. é. május havában Párisba rendez hasonló társas utazást s egy részjegy árát az oda-és visszautazásra csak 65 ftra tette. Ezen felette olcsó ár csak ugy volt lehető, a mennyiben nem csak az Erzsébet-császárné-pálya, hanem a württembergi és badeni pályák is illettekiket 50 perczenttel mérsékeltek, a francia keleti pálya igazgatósága pedig még nagyobb leszállítást tön, és pedig azon körülmény mélytánylásából, mintán az efféle társas utazások alkalmat szolgáltatnak, Ausztriának kereskedelmi vonatkozatait Franciaországhoz élénkebbé tenni. A részletes utazási program Gerold bécsi könyvkereskedése által, vagy a „Wiener Zeitung“ kiadóhivatala utján szereshető meg.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról mártius havában 1865.

Bevételek:

Pénztármaradék a m. hóról	1,516 ft 47 kr.
44 új tag 92 részvény után 5 ftr	460 „ — „
Havi, rendes és rendkívüli betételek	24,852 „ 18 „
Könyvdíjakban	44 „ — „
Kamat, provisio és váltódíj	2,684 „ 19 „
Bélyegdíjakban	155 „ 25 „
576 tag által visszafizetett kölcsön	139,840 „ — „
A bevételek összege	169,552 „ 09 „

Kiadások:

589 tagnak kölcsön	154,520 ft — kr.
Tisztviselők fizetése	181 „ 34 „
Irodai kellékek	90 „ 84 „
Bélyegre	160 „ — „
Kamat	16 „ 70 „
Tőke visszafizetés	10,615 „ 33 „
Segélyezés	162 „ — „
Pénztármaradék	3,805 „ 88 „
	169,552 „ 09 „

Kolozsvárt, mártius hó 31. 1865.

Tauffer Ferencz, Geltch János, Wagner Frigyes, igazgató. könyvvezető. pénztárnok.

Politikai hírek.

Angolország. London, mart. 30. A „The Owl“ (bagoly) hetilap, mely a „Punch“-sal egy napon jelenik meg, s némileg versenyre kelt vele, de komoly politikai és társas életi közleményeket is tartalmaz, ily feliratu cikket közöl francia nyelven: „Testament politique sur l'organisation nouvelle à donner à l'Allemagne.“ A végrendelet szerzője Szászország, Bajorország, Württemberg és Hannover királyságoknak dnódec államok bekeblézei által történendő kikerítését javasolja, s hogy még egy ötödik államot kellene képezni Mainz fővárossal, mely egy részben a két rajnai tartományból fogna állani. Poroszország Schleswig-Holstein által kárpóttatnék, vagy Mecklenburggal s még néhány inyére való falattal. A ciklik idegen eredetű több nagyon idegenszerű vélekedés és föltevés eléggé elárulja, például, hogy a nevezett négy királyság képezi a német szellemet és erős német törzset stb. Azt is látszik vélni a ciklik szerzője,

hogy Austria s Poroszország a német szövetségen kívül vannak s csak alkalmilag van vele dolguk, midőn ügyeibe avatkoznak s ezen beavatkozás elhárítására az öt királyságnak conservatív hatalmat kéne együtt képezniök. A javasolt kidomborításoknál Ausztriát egészen üres kézzel hagyják. Nevezetes, hogy ezen cikket valamennyi angol lap utánnyomatja. A „Post“ fontosnak és érdekesnek mondja azt; a „Times“ azt mondja, hogy feltűnőleg összevág az azon eszmékkel, melyeket a minap a porosz hadügyminiszter nyilvánított.

London, mart. 31. A „Times“ a francia választási vitákról írja: „A trónbeszéd oly homályos és érthetlen volt, a mint csak kívánni lehetett. Abból valamit kimagyarázni, oly munka volt, mint ki az uborkából holdsugarat akar extrahálni. A szó mindent kifejez a mit csak abból kimagyarázni akarnak. Azonban Thiers megjegyzései, a trónbeszéd végsőoraire teljesen igazolva vannak. A szónok, a ki 30 év óta küzd a pályán, nem tehetette, hogy csak pusztá szavak fölött vitázzon. A császár szavai homályosak voltak, de mindenki tudta mint kell azokat érteni. A császár azt mondta, hogy a ház birja eddigi kiváltságait, de többre ne vágyakodjék. Thiers, a ki dicsőségét a parlamenti korszaknak köszöni, ismét kimondja, hogy Franciaország parlamentaris élet nélkül nem élvehet szabadságot. Hütlén volna eddigi pályájához, ha nem tiltakoznék a dolgok mai állásában. A mai rendszer biztonságának alapja, ha a császár megtarthatja erélyét: ha ellankad, összeomlik dynastiájának fölfeltétele. Addig, míg ily képességgel bíró uralkodó ül a trónon, a rendszer tán fönttartható: családjá vesztélye akkor kezdődik, ha az autocrata elveszti személyes jelentőségét. Ha a császár mindvégig megtartja erélyét, akkor dynastiája csak halála után szűnik meg, vagy a trónörökletben szabálytalanság következik be, mint Oroszországban és a despoticus birodalmakban szokás. Ha Napoleon meg akarja uralkodóházát alapítani, szükség oly rendszert alkotni, mely mellett utódaitól nem is lesz szükség különös képességet követelni.“

London, apr. 1. Az alsóház tegnapi ülésében Newdegate, a kit a ház gunyos felkiáltásokkal üdvözöl, kérdi, valjon a kormány fordított-e figyelmet a francia senatusban Bonnehose bibornok beszédére, s a „Journal des Debats“ cikikére, melyben azon lehetőségéről van szó, hogy a pápa esetleg kénytelen volna lakását brit földre átteni. Tudni óhajta, a belbékével megférőnek tartaná-e a kormány a pápát brit földre hivni meg Palmerston. A mi a tisztelt ur kérdésének első részét illeti, modhatom, hogy nekem naponkint annyi irni és beszélni valóm van, s annyi emberrel jövök érintkezésbe, hogy igen kevés időm marad, a külföldi képviselőházak vitáit, s a külföldi lapok cikkeit tanulmányozni. Azért nem is volt tudomásom azon beszédéről s csak az alatt, míg ide kocsikáztam, olvastam el annak kivonatát. (Mintán, régi szokásból az interpellatiokat magán uton előre bejelentik.) Közbevetőleg legyen mondva, fájdalomra esik, hogy a bibornok Angliát, Franciaország természetes ellenségének nevezte. Azonban ne vegye rossz neven a bibornok ur, hogy ha ő e kérdésben nem tartom illetékes bírónak. Azonban a „Journal des Debates“ cikikét nem olvastam. Csak azt jegyzem meg, hogy a tisztelt képviselő ur kérdése egy még igen keves esetre vonatkozik, s hogy ily bizonytalan ügyekben előre határozni nem szokás. A tisztelt ur feltenni látszik, hogy a pápa a sept. conventióban kikötött két év után kénytelen lesz Rómát elhagyni. Lehet, hogy így fog történni, lehet, hogy nem. És a mi a kérdés második részét illeti, bizonyos, hogy ő felsége kormányja, mint mindenki, a legarabobb észlelettel viselteik, a mi a személyt illeti, a pápa irányában (Halljuk!), s mint a kath. egyház feje iránt, sietni fogna nagyrabcsitlenségnek tanujelét adni. De ha arról van szó, hogy a pápa ide jöjjön s lakását Angliába tegye át, ez ellen annyi kifogást lehetne tenni, hogy ily esetet, minden kétkedés nélkül politikai solécismusnak, vagy anarchismusnak lehetne nevezni. Mindamellett, mint a ház elé terjesztett papirokból látható, mintegy másfél év előtt, a midőn ismét azon lehetőségéről volt szó, hogy a pápa Rómát elhagyhatná, Russell ur, a ki a brit kormányt Rómában, ha nem is hivatalosan, de mégis képviseli, azon nyilatkozatot tette, hogy, ha a körülmények a pápának Rómából távozását igényelnék, s Oroszországon kívül akarna letelepedni, s ha e mellett a pápa kellemesnek és alkalmatosnak találná Málta szigetre átköltözni, Anglia mindent elkövetend, hogy a pápa számára kényelmes és alkalmatos szállást szerezzen. Ez válaszban a tisztelt ur kérdésére. (Tetszés.)

Franciaország. Páris, mart. 30. Még egyre feltűnőnek találják Lavalette kinevezetését belügyminiszteré; mert az magától érthető, hogy ilyen kitűnő államférfiut nem bíttak meg ezen állásra a nélkül, hogy ott nevezetes változásokat ne tervezzenek. Morny után ezen miniszteriumban jelentéktelen egyének váltották fel egymást, kik között a politikailag nem sok jelentőséggel bíró Persigny is előfordult. Volt ugyan egy ízben belügyminiszter a megholt Billault is, de akkor még nem volt olyan fontos ember, mint később lett. Lavalette az első politikailag fontos egyéniség, a kire ezen állomás bízott. Szállongó hírek szerint nem csak a sajtó osztály fog egészen átmozdosíttatni, hanem az esti „Moniteur“ is meg fog szűnni. Kabinet fő-

nökkéll Lavalette hallomás szerint Gimet-et az alsóalpesti praefectust szemelte ki, a ki Morny alatt belügyminiszter. Umi magán titkár volt, s később igazgató lett. Nagy eszt embernek tartják, s emberséges embernek mondják. Ma délután 2 órkor szemlélet tartott a császár a Trullériák udvarában, azon ezredeket felett, melyek a napokban Párisból távozni fognak. Előbb miniszter-tanács tartott, melyben Lavalette is jelen volt.

Páris, mart. 31. A viharos félbeszakítások a fővényhozótestet tegnap ülésében rossz hatást okoztak. A többség Schneider elnök által vezetettve, sajtószertű körben mozgott. A többség alkotmányellenes törekvéseknek bélyegzi, ha az oppositio felelős minisztereket kivár s az alkotmány értelmében a császár felelősségére hivatkozik. A többség érezni kezdi, hogy a dolgok már nem sokáig maradhatnak jelen állapotukban. Várják Walewski kinevezését, mert Schneider ur nem képes ezen állásának megfelelni. A császár szigorúan nyilatkozott a kamarában történt félbeszakítások fölött, de azt mondá, hogy Favre ur heszéde által, legkevésbé sem érzi magát megsértve. Mégis a „Constitutionnel“ a factiók ellen meydörög. A „Patrie“ a parlamentaritis viták haszontalanságáról böcselkedik. Azt mondja, nem kellene megengedni, hogy Thiers két óráig tartó beszédében támadja meg a kormányt, hogy Jules Favre a császárság eredetét rágalmazza, hogy Jules Favre a kormány legitimitását tagadja. Ma Rouher ur igen nyájasan beszélgetett az oppositio tagjaival; nem hiszik tehát, hogy a kormány végletekig menne.

Páris, ápril. 1. A Tuillériákban ma minisztertanács volt, a császár személyes elnöklelte alatt. A pillanat komolysága kiváló jelentőséget kölcsönöz a kormány legközelebbi lépéseinek. A mai minisztertanács értekezéseinek fő tárgyát a kamarai viták képezték. Híre szállong, hogy Fould beadta leköszönését. Azon államtanácsosok, kik meg vannak szövívőkül bízva a kormány részéről a törvényhozótest ülésében, megkeresték Rouher államtanácsost az iránt, hogy kéréne meg a császárt, miszerint azonnal váltatná fel Schneidert az elnökségben mással. Ennek folytán az államfő Barochet magához hivatá. A kamarában bizonyos hírként el volt terjedve, hogy Baroche fog elnöké kinevezettni, s ez okból Baroche be fogja adni leköszönését mint senator, s valamely tisztségben levő választó keületben fel fog lépni jelöltül. Mondják, hogy a császár sajnálkozását jelentette ki Marmier hg. előtt, ki a Tuillériákban ebédelt, a felett, hogy esztörtökön Favre Gyulát akadályozták beszéde befejezésében. „Morny hg. alatt — mondá szomorú tekintettel — másképp viselte volna magát a kamara.“ Feszült figyelemmel várják, hogyan fog Lavalette dolgaiból, minthogy a közigazgatási téren még újoncez, s némely új eszmékkel fog hivatalába belépni. Hír szerint körlevelet fog a főnökökhöz intézni, melyben minden politikai kérdésre nézve közli nézetét.

Olaszország. Turin, mar. 31. Állítólag a pápa határozottan kinyilatkozta Saittes előtt, hogy nincs szándéka hadserget szervezni; valószínűleg attól tart, hogy erre is egy második Castelfidardo várna: különben sem lenne képes a 600 ezernyi egyházbíróalmi lakosság nagyobb serget eltartani. Antonelli bibornok még határozottabban nyilatkozik ugyanezen értelemben. Most is egy milliónál többre kerül a hadsereg, s a francziák eltávozásá után 3 milliónál is többre menne a hadiköltség. Az évi bevétel 6,353,993 scudira rug, a kiadás 11,947,270-re. Az államadósság évenkint 6,622,738 scudit nyel el, s még ha Olaszország átvonné is a reá eső részt, akkor is rá merne 2 millióra a deficit.

Rómában a pápát két páti körázezi, mely hevesebben küzd most, mint valaha; egyik azt akera, hogy a szükséges lehetősé is tétessék és az idők szellemét is tekintetbe vegyék, ezek léggolyókat dobnak föl, hogy a közvélemény folyását a pápa menekvése iránt kiadják. A pápa meneküljön e, ha a francziák kivonulnak? Mal'aba a prótestáns angolokhoz menjen-e, vagy Ragusába, vagy pedig Sev'ába a Montpensier herceg palotájába vonuljon vissza? A szabadelvű spanyol lapok ily lehetőségekben kevésé biznak, ezáltal az udvar körében emelkedő clericalismustól távolán, nem is említik azon zavarokat, melyekbe a külügyi politikát illetőleg Izabella királyó juthatna, ha Franciaországgal még feszültebb viszonyban é'ára, mint a múltban maradt.

A franciaese palotában a felől tanácskozottak, hogy az udvar Rómában maradjon-e vagy pedig Schweiczba költözzék át. Az ut'rák azonban a Rómában maradást vitték keresztül.

Lavalette kinevezetése itt igen kedvezőleg hatott. Mindenki kedvező je'nek tartja Oroszországra nézve, s azt hiszik, hogy e kinevezés összefüggésben van Napoleon hg. elnökségével a titkos tanácsban. Nigra is jó híreket küldött. Várják, hogy legközelebb Thouvenel veendi át a külügyi vezér.

Németország. A német szövetség ülésében Bajor- és Szászország valamint Hessen nagyfejedelemség kormányainak Holstein Lauenburg hercegségére tett indítvány ily hangzik: „Több mint egy év óta nemzeti jelentőségű kérdés legmélyebben izgatja fel egész Németországot. A lakosság összes osztályait oly lelkesültség s egyértelműség fogta el, minő a szabadságharc óta még sohasem nyilvánult. E hanglattól ösztönözötve az

összes német kormányok törekvéseiket egy s ugyanazon célra fordították, s e cél, a német tartományok felszabadítása. Az osztrák-porosz fegyverek fényes eredményei, s az idegen beavatkozás kitartó visszautasítása végre oda vezettek, hogy az Elbaherezségek elváasztása Dániától nemzetjogilag is fennáll. S Németország még most sem élvezi azon jótékony eredményt, melyet minden győzelem, a győzelmes nemzetnek hozni szokott. A benső megelégedés, s az emelkedett hatalomérzet, melyeknek főleg a jog győzelméből kellene kifolyniok, nem léteznek; sőt az ellenkező fenyeget, ha e győzelem felhasználása által a belső egyetértés a helyett, hogy erősítették, még inkább gyöngítettik.

Ennélfogva Bajor- s Szászország, valamint Hessen nagyhercegség kormányai indítványt tesznek: „A magas szövetségi gyűlés, további határozat-fenntartásával bizalomteljes várakozását fejezze ki, hogy Austria- s Poroszország legmagasabb kormányainak tetszeni fog a Schleswig-Holstein sonderburg-augustenburgi örökös hercegeknek Holstein hercegséget saját kormányzatába átadni; Lauenburg hercegség tekintetében köztük történt megalapodások felett pedig a szövetség-gyűlésnek nyilatkozatot tenni.“

Az elnök javaslatá, hogy ez indítvány felett az ápril 6-án tartandó legközelebbi rendes gyűlésben történjék a szavazás, 9 szavazattal 6 ellen elfogadtatott. Luxemburg nem szavazott.

Poroszország, mint már táviratilag jelentetett, az indítványnak bizottmányhoz leendő utasítását követelte, s panaszkodott a határozatban jelenkező elhamarkodás, valamint azon csekély tekintetbe vétel ellen, melyet az más szövetségi tagok, névszerint pedig Oldenburg s Poroszország igényei iránt tanusít. Ez utóbbinak a békeszerződésre s régbib jogezimekre alapított igényei legközelebb fognak érvényesíttetni.

Újabb. Páris, ápril. 3. Bazaine helyett Donay marad Mexikóban parancsnokul. Híre szállong, hogy a császárné az alatt, míg a császár Algirban jár, zárandok utat teend Jeruzsálembé, s ez alatt Napoleon fog egy regensséggel kormányozni. Morin ellenzéki jelöltül Lyonban házmotózás volt; minden irományát elvitték. Metternich hercegnek újabb értekezése volt Drouyn de Lhuysval, hogy az Elbe-hecezségek tengeri kereskedelme érdekében a régi kedvezményeket kieszközölje. Benedetti ideérkezett Berlinből. Azt beszélik róla, hogy Sartiges helyére fog küldetni Rómába. Itt bizonyossággal vélik tudni, hogy a legközelebbi congregatióban a szent atya kijelentette volna a bibornoknak, miszerint nem fogja bevárni a francia csapatok elvonulásának végét, hanem mihelyt a foglaló sereg fele eltávozott, ő is el fogja Rómát hagyni, mint „apostoli zárandok.“

— London, ápril 3. Cobden Richard tegnap meghalt, Bright jelen volt halálos ágyánál.

— Turin, ápril. 2. A francia s olasz katonai hatóságok közt létesített egyezmény szerint, a brigantik üldözése végett mindkét rész át fogja lépni a határokat.

— Bukurest, ápril 1. Kuza fejedelem Balancesco külügyminisztert felhatalmazta; hogy Ausztriával kiszolgáltatási szerződést kössön.

— Madrid, ápril. 3. Az „Epoca“ írja: Narvaez tbnagy miniszterelnök, s a pápai nuncius közt az olasz kérdésben tartott conferentiában az előbbi kijelentette, hogy Spanyolország tiszteli a pápa jogait, de egyszersmind békülékeny politikát tart szükségesnek.

— London, ápril 3. Az alsóházban Palmerston lord ékes emlékbeszédet tart az elhunyt Cobden R., s annak a szabad kereskedés, s francia kereskedelmi szerződés körül tett törekvései felett. Hasonló értelemben szól Disraeli és Bright is.

— Berlin, ápril 4. A „Zeidler Corr.“ értésül adja, hogy a bajor-szász indítvány elfogadtatása a szövetségi gyűlés által nyomatékos rendszabályokat fogna előidézni a hgségekben, az augustenburgi hgez ragaszkodók ellen.

A „Nordd. Ztg.“ a szövetséggyűlés szavazására s a „Dresd. Journal“ által tagadott alternatívára vonatkozólag írja, hogy a polgárháború előidézése, vagy a szövetséggyűlés hiteltelvése mégis csak áll. Azt nem lehet tudni, vajjon német polgár háboru támad-e a dologból; de az bizonyos, hogy ha a szövetséggyűlés határozata üres szavazat marad, a szövetség tekintélye oda lesz; a miről az illetők csakhamar, saját kárukra, meg fognak győződhetni. Az indítvány elfogadása Poroszországra nézve erkölcsi diadal, melynek föl kell ébresztenie a német nép nagy tömegének legtisztább meggyőződését arra nézve, hogy kicsoda Poroszország Németország nélkül; és kicsoda Németország Poroszország nélkül s Poroszország ellen.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE április 4-kén 1865.

Table with columns for 'Államadósság', 'Elsőbbségi kötvények', 'Részvények', 'Záloglevelek', 'Földterhementesítési kötelezvények', 'Sorsjegyek', and 'Pénznekem'. It lists various financial instruments and their market values.

Á t n é z é s e

a kolozsvári levél- és szekérposta indulásának s érkezésének.

Indul a levélposta: Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor. Szeben, Brassó, s Oláhországba naponként d. u. 5 órakor.

Érkezik a levélposta: Magyarhon- és külföldről, névszencint: Bécsből, Pestről, Kassáról, Szegedről, Temesvárról, Aradról, N.-Váradról naponként 2-3 óra tájban.

A székérposta indul: Bécs, Pest és Nagy-Várad felé naponként déli 12 órakor. Szebenbe és Brassóba stb. naponként d. u. 5 órakor.

A Biasini gyorskocsi indul!

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli 11 órakor. Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat érkezte után.

Erdélyi

Table showing market prices for various goods in Erdély, including items like 'Tiszta búza', 'Rozs', 'Árpa', 'Zab', and 'Török-búza'.

Gabonaár Kolozsvárt április 6-kán 1865.

Tisztabúza 2 fnt 90 kr. Elegybúza 2 fnt 20 kr. Rozs 1 fnt 64 kr. Árpa 1 fnt 50 kr. Zab — fnt 80 kr.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Ad Nr. 1561. 1864. (122) (2-3) Hirdetmény. Nemes Aranyoszek törvényes részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint folyó év április 19-én r. 10 órakor a törvényes irodájában Intzédi Sámuelné szül. Mohai Katalin hagyatékához tartozó 16002 osztrák ért. forintra becsült Alsó-Fejérmegyében Szent-Benedekben fekvő következő javai, u. m. Egy tágas kiterjedéti udvartelek a rajta lévő udvarlakással, és gazdasági épületekkel, egy szintén a hozzártartozó szántókkal, kaszáló rétekkel, jól beállított szőlőkkel, erdővel, legelő- és korsmai jogokkal, nyilvános árverés útján örök áron el fognak a többet ígérőnek adatni.

NEVE HIVATALOS.

(123) (2-3) Hivatalos felszólítás A „VICTORIA” tüzkármentő intézet t. cz. részvényeseihez. A legfelsőbb helyen megerősített alapszabályok értelmében a „VICTORIA” tüzkárbiztosító intézet megalakulván, az üzlet megkezdésének örvendetes feladata áll előtte.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban k a p h a t ó:

!! Hasznos kézi könyvek Mezei gazdáknak számára!!

Rövid utasítás egy 20 hold területű váltógazdaság rendezésére kis birtokosok számára. Az erdélyi gazdasági egyesület kívánságára, írta b. Bánffy János. Kiadta az erd. gazd. egyesület. 2-ik kiadás fizve 36 kr. Magyar praktikus tenyésztető, írta N. váthi Nagyváthy János 4. kiadás 1 fnt.

Magyar házi gazdaszony, szerzette N. Nagyváthy János 2. kiadás 1 fnt 20 kr.

Magyar praktikus természet. N. Váthy János által, kötte 2 fnt. Juhtartásra és gyapjúismerésre vezérlő útmutatás, mezeigazdák, uradalmi hivatalnokok és mindazoknak számára készült segédkönyv, kik juhaikból naponként növekedő hasznót, s az által házi boldogulásukat előmozdítani kívánják.

Gyümölcsfa iskolák Lucas Ede útmutatási nyomán, hazai viszonyainkra átdolgozva, különösen a községi falkolák vezérkönyvéül. Kiadta a „kertő gazdaság” szerkesztősége, számos felvilágosító fametszettel, fizve 1 fnt.

A magyar gazda mint kertész, őszinte útmutatás, mint kell gyümölcs, konyha- és virágos kertben a szokásszerű kezelgetés helyett okszerűleg forgolódni. 72 aczelmetszetű ábrával világosítva Tóthfalusi Miklós orv. tr. által, keményen kötte 2 fnt. 50 kr.

A jó magyar gazdaszony, közhasznú kézikönyv a műveltebb nők és leányok számára. A házi jólét és kényelem előmozdítása tekintetéből, több jeles író után, a mi viszonyainkhoz alkalmazva, kidolgozta Környei János 2. kiadás, számos képpel és ábrával. Ára 1 fnt 20 kr.

(BALÁSHÁZI JÁNOS) m. t. t. rendestag. A háztartás és mezeigazdaság tudománya, figyelmeztve hazánk újabb s régibb törvényeire, a hajdankori hellen és római írók, valamint az újabb érdekes munkák előadásaira, 2 kötet kem. kötés vászon sarokkal. Ára 3 fnt.

(BIRÓ MIKLÓS.) Egy mezeigazda élete, olvasó-könyvül a kisebb tehetségű gazdák s főleg a köznép számára. Ára 1 fnt.

(FARNAS KÁROLY.) Gazdasági kétszeres számvitel 1 fnt 40 kr. Gazdasági kétszeres számvitelre példányok 70 kr.

(GALGÓCZI KÁROLY.) Népszerű gazdasági földmívelés, vagy gazdasági föld, növény és munka ismeret, figyelemmel a viszonyokra melyek hazánkban a földbirtokra nézve állanak, az alsó néposztály használatára. 50 kr.

Gazdasági könyvtár (erdélyi). I-só kötet: A gyorsan és bizonyosan gyógyító lóorvos, háznál utban és mezőn. 50 kr. II-dik kötet: Tanács adó a lóvásárban, írta GEDŐ JÁNOS állatorvos, 1 kömetszettel. 50 kr. III-dik kötet: Legújabb s leghasznosabb Méhész-könyv, több évi tapasztalás után írta KORBULY JÁNOS, szamosújvári áldozó pap, fizve 21 kr.

Keresztyén Templomba- és Házba-illő Erkölcsi rajzok az emberi természetből. Egy sor egyházi-beszéd. Irta — részint szorosabb szerzői értelemben; részint tanulmányképp földolgozva, önmagához és közönségéhez idomítva — Mihályi Károly, előbb: a dézsi — azután a nagy-enyedi ref. egyházakban lelki-pásztor; most: philosophia rendes tanára a nagy-enyedi főtanodánál. Első kötet. Az évi beszéd-sor első fele. Ára 1 fnt 80 kr.

JULIUS CAESAR TÖRTÉNETE. Irta III. Napoleon császár jogosított magyar kiadás. rendezték: Gregus Ágost és Székely József. I. kötet. I-só füzet. Az első kötet ára 4 fnt. Az egész munka előfizetési ára 10 fnt.

(89) (3-12) CZELL JÓZSEF Brassóban vegytani gyúfa-gyárát az újabb időkben több részben megnagyobbítván, alkalmazva a technikában tett legújabb haladásokat s tulajdon erdejébeni műhelyek felállításával azon szerencsés állásban van, hogy már régóta mint kitűnőnek elemert gyártmányát, a még eddig nem létezett jutányos árban a t. cz. nagy és kis kereskedő urak figyelmébe ajánlja. Arjegyzékek kívánságra bérmentesen elküldetnek.

(22-24) Növényi Matco-befúcskendés (Injection) és Matco-tokoskák (Capseln), pársai gyógyszerész GRIMAUULT és TARSÁTOL, rue de la Feuillade, 7 sz. B. 886. 12. 2. Uj gyógyszer, a pemsai Matco-fa leveleiből készre, a magki-önlés gyors és biztos gyógyítására, a belső részek megszorulása vagy meggyuladása nélkül. Dr. Ricord s a pársai orvosok nagyobb része minden más gyógy-szerrel lemondván e gyógyszer megjelölése óta. A befúcskendés a betegség keletkezésekor alkalmazatik, a téhelyek pedig minden koros vagy aruit esetekben használatnak, a melyek t. i. a copahit, cubebae és más ércz alapon készült befúcskendésnek használatára nem akartak szólni. Raktár van az osztrák birodalom minden nagyobb városi gyógyszerertáiban. Kolozsvártt: WOLFF J. gyógyszerertáiban kapható.

(120) Szász Fenesen, a gróf Mikes udvarhoz tartozó lisztelő malom, folyó évi szentgyörgy napján kezdődőleg, több évekre, haszonbérbe adandó. Értekezhetni felette Kolozsvártt Antalfi Ferenczel, helytt Fenesen, Tóth Ferencz udvarbíróval.

(88) Komoly figyelmeztetés. A tisztelt közönség, gyermekei egészségi állapotának megszerzése és a meglevő fenntartása tekintetéből, az általam feltalált és kiállított biztos hatású „Gilisza csokoládé” óhajtván megszerezni, e törekvésében — már többször — hamisítva utanzott készítményvel lön rászédetve. Ennélfogva figyelmeztetem a t. közönséget, sziveskedjék ez ügybeni bővebb tapasztalás szerzése tekintetéből, egyszer egyenesen tölem megrendelni, a mely alkalommal, a küldeményhez esomagolva nyeredő utasító könyvecskémből, egyebb hasznos tapasztalatokon kívül, tisztelt bizományosim névjegyzéke is átnézhető, kiknek száma mintegy 300-ra rug, ezeknél saját készítményü „Gilisza csokoládé” mindenkor kapható. De ily helyekről is csak azon szeletekért állhatok jót, a melyek göngyöleiken sajátkezü név aláírásom hü lenyomatát viselik. E figyelmeztetésem szükséges volta kitünik a többi között, különösen ez alábbi levélből is. T. Króczer Ágoston urnak Tokajban! Uraságodnak bizonyosan jól fog esni a tudósítás: hogy Gilisza csokoládéjának hatása csodálatos, nagyszerű volt. Es csakugyan sajnálatos volna, ha önének titka, időjártaival nem kerülne a nyilvánosság elé, mert daczára a vegyészet nagyban előre haladásának, az utanzott Gilisza csokoládé az önéhez semmi tekintetben sem hasonlítható. Megkülönböztetett mély tisztelettel. Jazka-Bratinán Horvátországban, január 20-án, 1865. WIESNER HUGÓ m. k. földbirtokos. A megrendelésék posta útján utánvéttel történhetők, 1 darab 20 kr és csak nálam Tokajban 6 darab 1 forint.

KRÓCZER ÁGOSTON gyógyszerész Tokajban.